

บทที่ 8

กิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1. กิจกรรมพิเศษเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กิจกรรมพิเศษเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีอยู่มากมาย ในที่นี้ได้รวบรวมกิจกรรมที่น่าสนใจหลาย ๆ อย่างที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคมแบบไทย ๆ เรา ได้แก่

1. การจัดนิทรรศการ
 2. โครงการเปิดอาคารเรียน
 3. การมอบรางวัล
 4. การอนุญาตให้ชุมชนเข้าใช้อาคารและอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน
 5. การศึกษาผู้ใหญ่
1. การจัดนิทรรศการ

ระบบโรงเรียนที่ไม่คุ้นเคยกับการใช้เครื่องมือประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนที่ สไลด์ ภาพยนตร์ ฯลฯ ก็สามารถเริ่มได้เป็นอย่างดี โดยการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียน นิทรรศการโรงเรียนมีอยู่ 2 ประเภทคือ

- ก. นิทรรศการภายในโรงเรียน
- ข. นิทรรศการภายนอกโรงเรียน
- ค. นิทรรศการภายในโรงเรียน

การจัดนิทรรศการภายในโรงเรียนเป็นการจัดนิทรรศการที่ทำกันอยู่เสมอ ๆ ที่เห็นกันอยู่เป็นประจำคือ การจัดนิทรรศการภายในห้องเรียน โดยการดำเนินงานของครูประจำชั้นคนเดียว เนื้อเรื่องของนิทรรศการที่จัดส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปในการแสดงผลงานของเด็กนักเรียน ผลงานต่าง ๆ ของเด็กนักเรียนจะถูกประดับประดาแสดงไว้ตามฝาผนัง โต๊ะ หน้าต่าง หรือ กระดานดำ โดยมีคำอธิบายประกอบผลงานดังกล่าว การจัดนิทรรศการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บิดามารดาผู้ปกครองและผู้ที่มาเยี่ยมโรงเรียนเห็นว่าบุตรหลานของตนประสบความสำเร็จอะไรไปบ้าง และยังทำให้ผู้ชมนิทรรศการได้ระลึกถึงสภาพที่ตนเองได้เคยผ่านมาแล้ว

นอกจากการจัดนิทรรศการในห้องเรียนแล้ว ยังมีการจัดนิทรรศการตามระเบียบของโรงเรียน การจัดประเภทนี้ทำได้ตลอดเวลา ผลงานที่นำมาแสดงตามระเบียบนั้นอาจผลัดเปลี่ยนกันได้ทุก ๆ เดือน การจัดนิทรรศการจะประสบผลสำเร็จมากขึ้น ถ้าผู้จัดรู้จักเล่นสีแสง รู้จักวางรูปแบบ และรู้จักเลือกสถานที่ที่แสดงได้อย่างเหมาะสมและสวยงาม

การจัดนิทรรศการประเภททำทั้งโรงเรียนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงและประเมินผลการศึกษาโดยใช้การจัดนิทรรศการ ปกติในปีหนึ่งจะมีการจัดสักครั้งหนึ่ง ผลงานของนักเรียนจะได้รับการคัดเลือกและนำมาแสดงรวมทั้งบริเวณศูนย์กลางของโรงเรียน ผลงานอาจแสดงโดยเรียงตามลำดับชั้น หรือมีการแสดงวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน ครู และนักเรียนอาจร่วมในการอธิบายหรือคอยเฝ้างานนั้น ๆ หอประชุมหรือโรงอาหารนับได้ว่าเป็นศูนย์กลางในการจัดงานที่ดีที่สุดของโรงเรียน นอกจากนี้อาจมีกิจกรรมนักเรียนอื่น ๆ มาร่วมแสดงด้วย เช่น วงดนตรี การขับร้องประสานเสียง การแสดงละคร แต่อย่างไรก็ตาม การจัดนิทรรศการประเภทนี้ก็ไม่สามารถประเมินเป็นผลทางการศึกษาได้มากนัก

ข. นิทรรศการภายนอกโรงเรียน

เป็นอีกโอกาสหนึ่งในการนำชุมชนเข้ามาสัมผัสกับผลงานทางการศึกษาของโรงเรียน ในการแสดงอาจกระทำเป็นเพียงระดับชั้น เฉพาะหัวข้อหรือวิชา ซึ่งประชาชนต้องการจะเห็นหรือควรจะทราบ เพื่อให้เข้าใจโรงเรียนดียิ่งขึ้น ความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ รวมทั้งการใช้หุ่น ตัวอย่าง รูปภาพ และอุปกรณ์อื่น ๆ ทำให้งานแสดงมีความน่าสนใจมากขึ้น งานแสดงอาจจัดให้ชมที่หอประชุมของอำเภอหรือจังหวัด ห้องสมุด สถานที่ราชการ หรือแม้แต่จะเป็นตู้กระจกตามร้านค้า ห้องโถงในโรงแรม ทั้งนี้ยอมแล้วแต่ความร่วมมือของสถานที่นั้น ๆ และความเหมาะสม

ในบางครั้งชุมชนอาจจัดงานครบรอบ 100 ปี หรือการจัดตั้งสมาคมลูกเสือ การเปิดศูนย์สันตนาการต่าง ๆ ในวาระเช่นนี้ทางชุมชนอาจเชิญให้ทางโรงเรียนเข้าร่วมจัดงาน ซึ่งต้องถือว่าเป็นโอกาสอันดีที่โรงเรียนจะได้มีโอกาสแสดงผลงานทางการศึกษาของโรงเรียน

ในการจัดงานใหญ่ ๆ อาจใช้เวลาและเสียค่าใช้จ่ายมาก ซึ่งผู้บริหารการศึกษาพึงพิจารณาจัดทำโดยความเหมาะสม บางครั้งการจัดงานโดยมีป้ายประกาศที่ติดภาพแสดงเพียง 2-3 ป้าย ก็นับได้ว่าเพียงพอ ในกรณีที่โรงเรียนได้รับเชิญจากชุมชนให้ไปจัดนิทรรศการบ่อย ๆ โรงเรียนก็สามารถที่จะนำไปแสดงได้ทันที

การจัดเตรียม ควรจะได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อให้มีความรับผิดชอบในแผนการปฏิบัติงาน คณะกรรมการควรช่วยกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดนิทรรศการบรรยาย การแบ่งงานรับผิดชอบเฉพาะการแสดงและเหตุการณ์ งานก่อสร้าง งานศิลป การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแสง เสียง ความปลอดภัย การปฐมพยาบาล หรือการจัดวางกิจกรรมอื่น ๆ แผนการทั้งหมดควรได้ทำสรุปให้คณะกรรมการโรงเรียนทราบเพื่ออนุมัติและดำเนินการ ครูอาจารย์ในโรงเรียนควรได้มีส่วนรับผิดชอบในแผนงานที่ได้ช่วยกันวางไว้

การดำเนินการสำหรับความรู้สึกรักของผู้ที่มาชมงานมักจะเป็นผลมาจากการจัดดำเนินการ ซึ่งในการดำเนินการควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้เป็นจัดสิ่งของมาแสดงให้หน้าสนใจโดยคำนึง

ว่าผู้ชมไม่ใช้เวลามากหรือต้องรีบดูจนเกินไป ป้ายต่าง ๆ ควรอ่านได้ชัดเจน น่าสนใจ จัดให้มีครู และนักเรียนคอยควบคุมงาน ผู้ชมมักจะชอบให้มีการจัดวางป้ายที่ดี ดึงดูดศรัทธาบอกทิศทางต่าง ๆ ทางไปห้องน้ำหรือห้องสุขา และมีครูอาจารย์และนักเรียนคอยอำนวยความสะดวกภายในงาน ท้ายสุดควรมีเอกสารที่บอกรายละเอียดเกี่ยวกับงานแจกที่ปากทางเข้า

2. โครงการเปิดอาคาร

ลักษณะงานที่จัดในโครงการเปิดอาคารนั้นเป็นไปอย่างง่าย ๆ ที่ทำกันมากที่สุด คือ การเปิดอาคารเรียนโดยให้มีการเยี่ยมชมไปทั่วโรงเรียน หรือที่เรียกว่า “Open House Programs” นักเรียนและครูอาจารย์จะทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์พาผู้ชมชมรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน ผู้ชมที่มาเยี่ยมจะได้รับการนำชมอาคารเรียน อุปกรณ์การเรียน แนะนำคณาจารย์ต่าง ๆ และชมสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาแสดง ในการนี้อาจมีการบริการเครื่องดื่ม หรือแจกของที่ระลึก อาจมีการพบกันที่หอประชุมเพื่อฟังผู้บริหารของโรงเรียนอธิบายเกี่ยวกับการศึกษาภายในโรงเรียน

สำหรับการนำชมอาคารของโรงเรียน บางครั้งอาจจัดในช่วงเวลาที่มีการสอน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ชมได้ชมการสอนจริง ๆ บางครั้งอาจจัดในตอนเย็นและค่ำ และอาจมีงานรื่นเริง หรือ การประชุมของสมาคมครูผู้ปกครองด้วยก็ได้

ขั้นตอนในการดำเนินการเปิดอาคาร

1. จัดให้มีการประชุมผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานการเปิดอาคารล่วงหน้า ก่อนจัดงานประมาณ 3 อาทิตย์ เพื่อจะได้มีเวลาจัดเตรียมงานและเอกสารที่ใช้แจกผู้ที่จะมาเยี่ยมชม โรงเรียน

2. ส่งบัตรเชิญ โปรแกรมต่าง ๆ ที่จัดให้มีในวันเปิดอาคารให้ผู้มาเยี่ยมโรงเรียน ก่อนประมาณ 2 อาทิตย์

3. ควรมีการเตรียมการประชาสัมพันธ์ และส่งข้อมูลให้สื่อมวลชนล่วงหน้าก่อน ประมาณ 1 อาทิตย์

4. วันที่จัดงาน ควรตรวจสอบว่าไม่ตรงกับวันที่มีกีฬานัดสำคัญ และงานอื่น ๆ เพราะ จะทำให้มีผู้มาเยี่ยมโรงเรียนน้อยลง

5. เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนควรมีป้ายชื่อ พร้อมทั้งบอกหน้าที่ความรับผิดชอบติดไว้ เพื่อผู้ที่มาเยี่ยมโรงเรียนจะได้ทราบว่าใครสามารถตอบข้อสงสัยของเขาได้

6. นักเรียนที่มีหน้าที่นำทาง ควรติดป้ายชื่อเช่นกัน

7. จัดให้มีสถานที่ติดต่อสอบถามตรงทางเข้าอาคารทุกอาคาร

การเปิดอาคารของโรงเรียนนั้น ควรเน้นถึงประโยชน์ของตัวอาคารว่าจะให้ ประโยชน์กับเด็กนักเรียนและคนในชุมชนอย่างไร และควรสรรเสริญประชาชนในชุมชนที่ พยายามร่วมมือกันจนทำให้เกิดอาคารขึ้นได้

บุคคลที่มีความสำคัญในชุมชน และบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการพยายามทำให้เกิดอาคารขึ้นได้นั้น ควรได้รับเชิญมาร่วมในพิธีเปิดอาคารด้วย การที่โรงเรียนลืมนิเชิญคนใดคนหนึ่ง จะเป็นการทำลายความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ที่ถูกลืมนั้น ฉะนั้นโรงเรียนควรจัดทำรายชื่อตรวจสอบและทบทวนผู้ที่โรงเรียนจะเชิญมาร่วมงานให้ถี่ถ้วน เพื่อเสี่ยงไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว

การเปิดอาคาร เป็นการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรับผิดชอบในการติดต่อกับประชาชน และสร้างความประทับใจแก่ชุมชน บุคลากรทุกคนควรได้รับการฝึกฝนมารยาทในการเข้าสังคม มีความเป็นกันเอง และแสดงความเป็นเจ้าของบ้านที่ดี นอกจากนี้ครูอาจารย์ควรจะทราบว่าควรจะอธิบายจุดสำคัญจุดใดเกี่ยวกับการศึกษาหรือโปรแกรมที่น่าสนใจ การอธิบายต้องอธิบายอย่างแจ่มชัด โดยใช้ภาษาง่าย ๆ ที่ทุกคนสามารถเข้าใจ หากทำได้ก็จะสามารถสร้างความประทับใจให้แก่ชุมชนได้ แต่ในทางตรงกันข้ามหากไม่ประสบความสำเร็จก็อาจทำให้ศรัทธาของประชาชนที่พอมืออยู่บังหมดไป

3. การมอบรางวัล

การมอบรางวัลพิเศษแก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ ผู้อุปถัมภ์โรงเรียนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่อำนวยความสะดวกและทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน นับว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีให้แก่ระบบโรงเรียน ลูกจ้างและพนักงานที่มีผลงานดีเด่นหรือทำงานนอกเหนือไปจากหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทางโรงเรียนควรยกย่องและประกาศให้ทุก ๆ คนทราบ เพื่อคนอื่น ๆ จะได้ถือเป็นตัวอย่าง และพนักงานที่มีผลงานดีเด่นจะได้เกิดความภูมิใจ และมีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

สำหรับบุคคลภายนอกอาจได้รับรางวัลพิเศษจากโรงเรียน โดยการที่บุคคลเหล่านั้นได้บริจาคสิ่งของ ที่ดิน เงินทอง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนหรือการให้บริการพิเศษอื่น ๆ โดยปกติระบบโรงเรียนทั่วไปมักไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการมอบรางวัลพิเศษดังกล่าว

การต้อนรับผู้นำหรือบุคคลสำคัญ

ชุมชนแต่ละชุมชนต้องมีผู้นำของชุมชนนั้น ๆ ผู้นำบางคนมีบทบาทต่อการศึกษาของท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ดังนั้นการสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องการศึกษาต่อผู้นำและบุคคลสำคัญดังกล่าว จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่โรงเรียน สิ่งสำคัญที่จะลืมนิเชิญได้คือ โรงเรียนควรทราบว่าผู้นำหรือบุคคลสำคัญนั้น ๆ คือใคร ทั้งนี้เพื่อให้ความสะดวก และจัดโปรแกรมเข้าเยี่ยมชมตามชั้นเรียนต่าง ๆ การจัดเยี่ยมชมชั้นเรียนนั้นอาจทำเป็นกิจวัตรประจำวันทุก ๆ 2 สัปดาห์ โดยเชิญผู้นำเหล่านั้นเป็นกลุ่ม ครั้งละ 5-6 คน ให้มารับประทานอาหารก่อนและเยี่ยมชมชั้นเรียนหรือเยี่ยมชมชั้นเรียนก่อนและรับประทานอาหารภายหลัง การเยี่ยมชมชั้นเรียนนั้นอาจนำบุคคลดังกล่าวไปดูและสังเกตการเรียนการสอนหรือตรวจตราอาคารเรียนต่าง ๆ นอกจากนั้นก่อนกลับ

ควรจัดให้มีการบรรยายสรุปและตอบข้อซักถามได้ ด้วยวิธีการนี้หากชุมชนไม่ใหญ่นักทางโรงเรียนจะสามารถผูกมิตรกับผู้นำของชุมชนและบุคคลสำคัญได้หมดในระยะเวลาอันสั้น แต่การจัดโปรแกรมเช่นนี้จะต้องได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทั้งครู อาจารย์ และนักเรียน ซึ่งจะต้องแสดงความเป็นกันเองและเป็นเจ้าของบ้านที่ดี

4. การอนุญาตให้ชุมชนใช้สถานที่และอุปกรณ์การเรียน

นโยบายที่จะส่งเสริมให้ชุมชนในรูปของบุคคล กลุ่ม และองค์การได้เข้ามาใช้สถานที่และอุปกรณ์ของโรงเรียนในตอนเย็น ในระหว่างเปิดภาคเรียนและเวลาอื่น ๆ ซึ่งไม่กระทบกระเทือนเวลาเรียนตามปกติ เหล่านี้จัดได้ว่าเป็นนโยบายที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โดยปกติโรงเรียนจะมีอาคารเรียนที่มีห้องเรียนซึ่งประชาชนสามารถใช้จัดเป็นที่ประชุม หรืออาจใช้ห้องประชุมโดยเฉพาะ นอกจากนั้นโรงเรียนยังมีสนามกีฬา สนามบาสเกตบอล และห้องอาหารที่ประชาชนในชุมชนขอใช้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เช่น ห้องอาหารอาจใช้สำหรับการจัดเลี้ยงของชุมชน สนามกีฬา สนามบาสเกตบอล อาจใช้ในการแข่งขันกีฬา การจัดนิทรรศการ และจัดโปรแกรมสันตนาการของชุมชน ห้องประชุมของโรงเรียนนอกจากใช้ประชุมแล้ว อาจใช้จัดฉายภาพยนตร์ แสดงละคร และสิ่งบันเทิงอื่น ๆ

ศูนย์กลางสำคัญของการเรียนการสอน หรือห้องสมุด โรงเรียนควรจัดสถานที่ให้เหมาะสม จัดหาหนังสือเบ็ดเตล็ด ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่ประชาชนในชุมชนให้ความสนใจไว้ให้บริการ

การเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้สถานที่ อุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาและเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ของโรงเรียน ทางโรงเรียนควรกำหนดนโยบายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น กำหนดช่วงเวลาที่ยินยอมให้ใช้ วัตถุประสงค์ที่อยู่ในข่ายอนุญาตได้ วิธีการอนุญาต ความรับผิดชอบในการใช้ พร้อมทั้งเผยแพร่ให้ชุมชนทราบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ควรแน่ใจว่าให้ความเสมอภาคแก่ชนทุก ๆ กลุ่มในชุมชน

กฎเกณฑ์ควรระบุรายละเอียด และวัตถุประสงค์ในการใช้ คำชี้แจงควรกำหนดว่าให้ใช้เป็นประโยชน์และเพื่อสวัสดิการ ควรมีการกำหนดอัตราค่าบริการการประกันความเสียหาย

การจัดงานแต่งงาน งานสังสรรค์รื่นเริงของชุมชนโดยใช้สนามกีฬาและการยืมอุปกรณ์เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องดนตรี เหล่านี้เป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ชุมชนได้ แต่ถ้าหากไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์และความรับผิดชอบที่แน่นอนแล้ว อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ ซึ่งจะกลายเป็นผลร้ายมากกว่าผลดี

5. การศึกษาผู้ใหญ่

การขยายโอกาสการศึกษาให้แก่ผู้ใหญ่ที่พ้นวัยเรียนแล้ว จัดว่าเป็นบริการอย่างหนึ่ง

ที่โรงเรียนสามารถจัดให้แก่ชุมชน โปรแกรมนั้นอาจจัดได้หลายแบบคือ แบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ ทั้งในด้านวัฒนธรรมและการปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนาชีวิตและสนองความต้องการที่จะปรับปรุงตนเอง มีหลักสูตรเกี่ยวกับการอ่านและการเขียนเบื้องต้น โปรแกรมการสอนอาจเป็นได้ทั้งทางวิชาการ หรือเพื่อการสอบเทียบ และเป็นการสอนทางด้านวิชาชีพ

ความต้องการของการศึกษาผู้ใหญ่

โปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อให้กว้างขวางพอ และให้เห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด ควรประกอบด้วย ความเชื่อของเจ้าหน้าที่โรงเรียนว่าผู้ใหญ่ต้องการศึกษาเพื่อเชิษฐานะของตน และอาจจะมีมากกว่าที่นักวิชาการและนักการศึกษาคาดคิด การคาดคะเนอาจทำได้เที่ยงตรงพอสมควร หากมีการแบ่งประชาชนที่เป็นผู้ใหญ่ออกเป็นประเภทโดยจัดแยกออกตาม อายุ เพศ การศึกษา พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ฐานะครอบครัว ความสัมพันธ์ในกลุ่ม ควรมีการวิเคราะห์ความต้องการในแต่ละส่วน หรือจัดให้มีการประชุมเพื่อศึกษาปัญหาและเพื่อแนะนำโปรแกรมของกิจกรรมที่เหมาะสม

การเผยแพร่การศึกษาผู้ใหญ่

การทำให้การศึกษาผู้ใหญ่ประสบผลสำเร็จ คือการทำให้ประชาชนในชุมชนรู้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาจะได้รับจากการศึกษา แนวความคิดในการเผยแพร่การศึกษาผู้ใหญ่มีดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา ผลที่ได้รับจากการศึกษาโดยใช้การติดต่อสื่อสารทางวิทยุ
2. ลงข่าวในหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับรายละเอียดในการลงทะเบียนหลักสูตร และจำนวนประชาชนที่เข้าเรียน
3. ให้ประชาชนที่สนใจกรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับการแนะนำหลักสูตร
4. จัดเตรียมแบบประเมินผลให้ผู้เข้าเรียนได้ประเมินผลการสอนในชั่วโมงสุดท้ายของการสอน และให้ผู้เรียนแนะนำหลักสูตรอื่น ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาเพื่อทำให้หลักสูตรสมบูรณ์
5. จัดทำสิ่งพิมพ์ที่ให้ข้อมูลที่สมบูรณ์เกี่ยวกับหลักสูตร การลงทะเบียนและอื่น ๆ เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนในชุมชนทราบ

การควบคุมการบริหารงาน

วิธีการควบคุมการบริหารงานมีรายละเอียดดังนี้

1. สภาการศึกษาของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งเป็นทั้งฝ่ายวางแผน ดำเนินการสั่งงานและจัดหางบประมาณ มีบุคลากรประจำทำหน้าที่นี้เทศและสอน

2. สภาการศึกษาควบคุมเป็นบางส่วน โดยทำงานร่วมกับหน่วยงานของชุมชนอื่น ๆ โดยมีความรับผิดชอบร่วมกันในทุกระดับ

3. ควบคุมโดยเอกชน และกลุ่มที่ไม่ทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว สภาการศึกษาหรือทางราชการเพียงแต่อำนวยความสะดวกที่และอุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ โดยอาจเรียกเก็บหรือไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่ายสำหรับน้ำ ไฟฟ้า และงานการโรง

สำหรับในประเทศไทยเมื่อยังไม่มีสภาการศึกษา ศึกษาธิการหรือหัวหน้าส่วนการศึกษาฯ อาจเป็นผู้ดำเนินการได้เช่นเดียวกัน แต่ไม่ว่าจะดำเนินการในรูปใดก็ตามในสามวิธีดังกล่าวก็ยังคงถือว่าไม่มีการดำเนินการเลย หรือปล่อยให้เอกชนจัดทำในรูป “การกวัดวิชา” เพื่อการค้า ซึ่งผิดกับนโยบายการศึกษาของรัฐในแง่การจัดบริการการศึกษาเพื่อทุก ๆ คน เพราะการกวัดวิชาต้องมีการซื้อหากันด้วย ค่าเล่าเรียนที่ค่อนข้างสูงและเป็นปัญหาสำหรับผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

โอกาสในการจัดโปรแกรม ความจริงในประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย โปรแกรมการศึกษาใด ๆ ก็ดูจะมีความต้องการอยู่ทั้งนั้น แต่โปรแกรมที่จะจัดก็ควรจะให้สนองกับความต้องการของแต่ละบุคคลและสังคมมากที่สุดด้วย ตัวอย่างในสังคมที่เจริญแล้ว การศึกษาผู้ใหญ่อาจเน้นหนักไปในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ และการสันตนาการ เช่น ศิลปะ ดนตรี นาฏกรรม โคลง ฉันท์ กลอน ในสังคมที่มีปัญหา เช่น ความแตกแยกในเชื้อชาติ การเรียน อาจเน้นอยู่ที่การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การบำเพ็ญประโยชน์ การพัฒนาชุมชน แต่สำหรับประเทศไทยที่มีปัญหามากในสังคมทั่วไปเห็นจะเป็นเรื่องผู้ใหญ่ไม่รู้หนังสือ และเรื่องปากเรื่องท้อง ดังนั้น การศึกษาผู้ใหญ่จึงมุ่งไปสู่การสอน การอ่านเขียน และการอาชีพ และในการจัดโปรแกรมนั้นจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับว่าได้ศึกษาชุมชนในด้านสภาพการณ์ปัญหา และความต้องการ ตลอดจนการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน

ผลทางการประชาสัมพันธ์ นับได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้ชุมชนมีความซาบซึ้งในบริการที่โรงเรียนได้จัดให้ ได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กับบุคลากรผู้สอน และทำให้ชุมชนมีความมั่นใจต่อโรงเรียนยิ่งขึ้น และที่สำคัญที่สุดสำหรับประเทศไทย คือการพัฒนาความไม่รู้หนังสือ การพัฒนาอาชีพ และเศรษฐกิจของชาติ และยังเป็นการให้ความหวังแก่ทุกคนในชาติ ด้วยสุภาษิต ที่ว่า “ไม่มีใครแก่เกินเรียน”

2. กิจกรรมนักเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กิจกรรมของนักเรียน เป็นลักษณะเด่นอีกอย่างหนึ่งที่ได้ทำกันมาเป็นเวลานาน ทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและนอกหลักสูตร เช่น กีฬาต่าง ๆ ศิลปการละคร ดนตรี การจัดทำสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ และการจัดตั้งชุมชนต่าง ๆ กลุ่มดังกล่าวมานี้เป็นที่รู้จักกันในลักษณะของ

กิจกรรมนอกหลักสูตรหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเหล่านี้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาแบบใหม่ ไม่ได้รู้สึกว่าเป็นการแยกจากกันอย่างเด็ดขาดจากหลักสูตร และถือว่า กิจกรรมนั้น ๆ มีส่วนในการพัฒนาการเจริญเติบโตของเด็ก และเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษา ซึ่งลักษณะเด่นนี้ก็ยังคงถูกรักษาเอาไว้ เพราะผู้ใหญ่และนักการศึกษาส่วนใหญ่ยังคงคิดว่ากิจกรรมของนักเรียนนั้นแตกต่างจากประสบการณ์ทางการศึกษาอื่น ๆ ที่นักเรียนจะได้รับในการเรียนวิชาต่าง ๆ

คุณค่าในการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน

กิจกรรมของนักเรียนเป็นวิธีการเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนในชุมชนและเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งว่าเป็นกิจกรรมของชุมชน ซึ่งเป็นค่านิยมที่คืออย่างหนึ่งของสังคม เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมเหล่านี้มีข่าวและเรื่องราวใหม่ ๆ ที่ทำให้มีผู้สนใจในทัศนคติของชีวิตนักเรียน และในเรื่องที่เขาสนใจ
2. เป็นโอกาสที่ดี ทำให้พ่อแม่และผู้ปกครองได้เห็นว่าคุณลักษณะของเด็กนักเรียนทำอะไรกันบ้าง และประสบผลสำเร็จในเรื่องนั้น ๆ อย่างไร
3. ทำให้พ่อแม่ให้ความสนใจในเรื่องที่บุตรหลานของตนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ อยู่
4. ช่วยให้พ่อแม่และผู้ปกครองหมดข้อสงสัยเมื่อได้รับรู้สิ่งที่ดีของโรงเรียนในเรื่องงานและประสบการณ์ของเด็กที่ได้รับภายใต้คำแนะนำของครูที่มีความสามารถ
5. ทำให้พ่อแม่และผู้ปกครองสามารถตัดสินใจว่าสิ่งใดที่เด็กควรได้รับการเตรียมการอย่างเหมาะสมต่อชีวิตในปัจจุบันและอนาคต
6. ช่วยให้พ่อแม่เข้าใจได้ดีขึ้นว่าโรงเรียนมีอิทธิพลอย่างไรต่อความเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็ก
7. ช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตน
8. เสริมสร้างความมีน้ำใจ (Spirit) ในหมู่เด็กนักเรียน
9. ให้โอกาสอันดีแก่พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน

การพิจารณาในด้านการศึกษา

นักเรียนที่มีความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้น คนในสังคมมักจะไม่ใคร่คิดว่าดี และมองไม่เห็นความสำคัญเท่าใดนัก เว้นไว้แต่ว่ากิจกรรมเหล่านั้นมีท่าทางที่น่าสนใจและดีจริง ๆ ข้อพิจารณาเหล่านั้นตามความเป็นจริงแล้วเป็นหลักการที่จะต้องปกครองและให้การดำเนินงานองค์การหรือหน่วยงาน ดังนี้คือ

1. โครงการในกิจกรรมของนักเรียนจะต้องแสดงออกถึงจุดประสงค์อันแท้จริงของการศึกษาและการปฏิบัติของนักเรียนในอันที่จะทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียง

2. คณะกรรมการการศึกษาจะเป็นผู้ช่วยเหลือทางการเงินตามความเหมาะสม นอกเหนือไปจากช่วยเหลือทางการสอน ซึ่งจะไม่มีกิจกรรมใด ๆ ของนักเรียนที่นักเรียนจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเอง

3. กิจกรรมของนักเรียนจะดำเนินงานโดยนักเรียน ภายใต้คำแนะนำของครูซึ่งจะเป็นโอกาสให้เขาได้พัฒนาความรู้สึกรักคิดและความคิดริเริ่มใหม่ ๆ สนับสนุนให้มีความรับผิดชอบ และลักษณะอื่น ๆ ในการศึกษา

4. กิจกรรมของนักเรียนจะต้องไม่เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว จุดประสงค์จริง ๆ จะต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาของกิจกรรมและตัวนักเรียนเอง

5. พ่อแม่และผู้ปกครองจะได้รับการมีส่วนร่วมเพื่อทำให้โครงการกิจกรรมก้าวหน้าขึ้น และเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นตลอดจนการดำเนินงานให้เป็นรูปเป็นร่างบางอย่าง

6. กิจกรรมทั้งหมดจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้อำนวยการและคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง

ประเภทของกิจกรรม

แทบจะไม่มีโรงเรียนไหนที่ไม่มีโครงการกิจกรรมนักเรียน มีกิจกรรมเป็นจำนวนมาก และหลายแบบสำหรับนักเรียนในชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา กิจกรรมของนักเรียนจะนำความสำคัญมาสู่โรงเรียน เป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน และการสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนของชุมชน

กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน ส่วนใหญ่จะให้ความสนใจกับเรื่องการแข่งขัน เช่น การแข่งขันกีฬา มากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ กิจกรรมต่าง ๆ เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ การละคร เศรษฐศาสตร์ หรืออื่น ๆ เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการติดตามในเรื่องกิจกรรมของโรงเรียนพอสมควร และได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในสื่อมวลชน การแข่งขันต่อสู้สะท้อนให้เห็นผลโดยตรงของจุดประสงค์แห่งการศึกษา และเป็นกิจกรรมที่ทำด้วยเกียรติและความยุติธรรมในขณะที่กิจกรรมบางอย่าง เช่น การโต้วาที กลอนสด คหกรรม หรือศิลปะ อาจไม่ดึงดูดใจคนเท่าที่ควร

กิจกรรมบันเทิง

กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการละคร หรือดนตรี เป็นกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจ บิดามารดาผู้ปกครองและเพื่อน ๆ ของนักเรียน เช่นเดียวกับคนในชุมชน ผู้เล่นหรือผู้ร่วมดำเนินกิจกรรมมักมีชื่อเสียงเป็นพิเศษ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความสามารถ เช่น การพูด การใช้ภาษา ความสมบูรณ์ของร่างกาย และความเชื่อมั่นต่อหน้าผู้ชม ผู้ดูจะให้ความสนใจและรู้สึกประทับใจในรายละเอียดปลีกย่อย เช่น การให้แสง การจัดฉาก เวที และเสื้อผ้า

โรงเรียนหลายโรงเรียนให้ความสนใจและเห็นคุณค่าของการเล่นดนตรี อาจจัดให้มี

วงดนตรีโรงเรียน วงออร์เคสตรา สโมสรร้องเพลง และคณะนักร้องประสานเสียง กิจกรรมที่เกี่ยวกับดนตรีโดยปกติจะเปิดสอนหรือให้ฝึกซ้อมในช่วงระยะเวลาก่อนหรือหลังชั่วโมงเรียน หรือในระหว่างเวลาที่เปิดให้นักเรียนเข้าสโมสร แต่มีหลายโรงเรียนได้จัดเป็นหลักสูตรที่มีการเรียนและการฝึกซ้อมในชั่วโมงเรียน

โอกาสที่จะแสดงดนตรีของนักเรียนมีอยู่หลายกลุ่มดนตรีสามารถกำหนดตารางการแสดงที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์อื่นได้ เช่น การเปิดหรือปิดการประชุม พิธีรับประกาศนียบัตร และการแสดงละคร เป็นต้น หรืออาจจะมีการแสดงดนตรีในโอกาสเปิดการแข่งขันกีฬา หรือแสดงในงานฉลองของชุมชน นอกจากนี้อาจได้รับเชิญไปแสดงในงานชุมนุมของสโมสร แสดงออกรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ ถ้าหากว่าไม่เป็นอุปสรรค หรือเป็นปัญหาในการศึกษา

ในบรรดากลุ่มดนตรีทั้งหมด กลุ่มวงดุริยางค์จะเป็นกลุ่มวงดนตรีที่เด่นที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนผู้เล่น การแต่งกายและการเดินทาง ผู้อำนวยการวงดุริยางค์ต้องฝึกซ้อมและเตรียมการทุกครั้งที่จะมีการแสดง เพื่อสร้างความประทับใจให้กับชุมชนซึ่งเป็นผลสะท้อนมาสู่โรงเรียน

การแสดงละคร

การแสดงละครไม่ว่าจะเป็นการแสดงละครโรงใหญ่ การแสดงละครสั้น หรือการแสดงหุ่น ก็เป็นที่ดึงดูดใจประชาชนในชุมชนหลายกลุ่มให้มาชมการแสดงของนักเรียน สำหรับผู้ปกครองที่บุตรหลานของตนได้ร่วมแสดงด้วย จะให้ความสนใจเป็นพิเศษและจะมีส่วนร่วมในการออกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับค่าแต่งตัวของนักแสดง หรืออาจให้ยืมเครื่องใช้ เฟอร์นิเจอร์ประดับฉาก หรือออกค่าใช้จ่ายในการสร้างเวที ซึ่งในบางกรณีบุคคลเหล่านั้นจะมีส่วนร่วมในการจัดการแสดงละครโดยตรง

การทัศนศึกษานอกโรงเรียน

การไปทัศนศึกษานอกโรงเรียน ในสถานที่ที่น่าสนใจ ในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่นั้น เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน ครู และผู้ปกครอง บางโรงเรียนอาจเชิญผู้ปกครองนักเรียนให้ร่วมเดินทางไปด้วย ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่จะยินดีที่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน และจะได้คลายความกังวลเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในการเดินทาง

การแข่งขันกีฬา

บางครั้งความมีชื่อเสียงของโรงเรียนในด้านกีฬาและกรีฑานั้น อาจนำมาซึ่งผลประโยชน์ได้ที่โรงเรียนไม่ต้องการบางอย่าง เช่นค่าใช้จ่ายในการแข่งขัน ค่าใช้จ่ายในเรื่องอุปกรณ์กีฬา ซึ่งทำให้ค่าใช้จ่ายของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

ประชาชนส่วนใหญ่ที่ชอบดูกีฬาจะให้ความนิยมนอกย่องทีมกีฬาที่มีความพร้อมอย่าง

เต็มที่ บางครั้งการให้ความสนใจด้านกีฬานั้นจะมีมากจนกระทั่งไปไกลเกินขอบเขต กล่าวคือ เขาเหล่านั้นจะให้ความสนใจสนับสนุนทุกอย่างแก่นักเรียน ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เสียการเรียนได้ เพราะเขาไม่ได้คิดว่าการกีฬาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา คิดแต่เรื่องแพ้นะเป็นสำคัญ แต่มีประชาชนอีกบางกลุ่มที่ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการแพ้นะ เขาจะให้คุณค่าของโปรแกรมการศึกษา โดยสังเกตดูทีมกีฬาแต่ละทีมว่ามีการจัดการ การวางแผนไว้อย่างดีหรือไม่ก่อนการแข่งขัน ผู้บริหารโรงเรียนต้องแน่ใจว่าทางโรงเรียนมีผู้จัดการทีมและมีการจัดการของทีมกีฬาโรงเรียนไว้ดีหรือยัง และแน่ใจว่าลูกทีมมีการปฏิบัติตามระเบียบ คำสั่งของผู้จัดการทีมหรือไม่ และที่สำคัญที่สุดคือผู้เล่นกีฬาเหล่านั้น มีน้ำใจเป็นนักกีฬาหรือไม่

การจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น การจัดละคร, วงดนตรี และการกีฬาทางโรงเรียนต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมเหล่านี้พอสมควร ทำให้เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันมาก เนื่องจากผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนไม่ได้ตั้งขึ้นเพื่อความบันเทิงต่าง ๆ และไม่ได้หวังที่จะแสวงหากำไร ดังนั้นบิดามารดาและผู้ปกครองบางคนจึงไม่เข้าใจที่จะต้องเสียค่าชมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่บุตรหลานของตนก็เป็นผู้แสดงร่วมอยู่ด้วย ซึ่งผู้ปกครองบางคนก็ไม่อาจออกค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้ในขณะที่ผู้ปกครองบางคนไม่ได้คิดถึงเรื่องนี้

ประชาชนทุกคนในชุมชนที่มีส่วนร่วม ได้ถกเถียงกันถึงเรื่องที่จะลดค่าใช้จ่ายด้านกิจกรรมต่าง ๆ ลง มีผู้เสนอความคิดเห็นว่าเงินที่ได้เหล่านี้จะได้นำไปช่วยสนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนและเป็นสิ่งจำเป็น การให้โรงเรียนเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดจะทำให้ภาษีเพิ่มขึ้นได้

ในสังคมที่กิจกรรมของนักเรียนมีคณะกรรมการการศึกษาเป็นผู้ช่วยเหลือออกค่าใช้จ่ายให้ และไม่ต้องอาศัยการเก็บเงินจากผู้ปกครองเลย ผลที่ออกมา คือ มีผู้ให้ความสนใจกิจกรรมของนักเรียน และให้ความสนใจโรงเรียนมากขึ้น รวมทั้งเข้าใจในกิจกรรมของนักเรียนและจุดประสงค์ของการศึกษาดีขึ้น

กิจกรรมทางด้านสังคม

กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่การจัดงานสังสรรค์ งานเลี้ยงน้ำชา หรือเดินร่ำ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองของนักเรียนแล้ว ผู้ปกครองเข้าใจดีว่ากิจกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเตรียมตัวของเด็กนักเรียนในการเข้าสังคมในภายหน้า กิจกรรมดังกล่าวจะดำเนินไปด้วยดีถ้าผู้ปกครองและโรงเรียนร่วมมือให้ความสนับสนุนและดูแลอย่างใกล้ชิด

งานสังคม เช่น งานสังสรรค์ งานเดินร่ำ มีความสำคัญมากเพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กนักเรียนมีสปิริต และมีประสบการณ์ในสังคมมากขึ้น

บิดามารดาและผู้ปกครองอาจยอมรับงานสังสรรค์ หรืองานเดินร่ำที่จัดขึ้นเป็นครั้งเป็นคราวในเวลาไม่ตึกนัก แต่อาจมีปัญหาคอนที่งานเลิกดึกเกินไปหรือบุตรหลานของตนไม่กลับบ้านในเวลาอันสมควร และการจัดงานดังกล่าวต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ปัญหาเหล่านี้

ล้วนทำความยุ่งยากใจให้แก่ผู้ปกครองพอสมควร ฉะนั้นโรงเรียนต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับภาระงาน สถานที่ที่จัดงานและเวลาเลิกงานเพื่อจะได้เกิดความพึงพอใจด้วยกันทุกฝ่าย

การจัดตั้งชมรมต่าง ๆ

ชมรมและชุมนุมต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นในโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กนักเรียน โดยเฉพาะที่เป็นวัยรุ่น พึงพอใจกับความสนใจส่วนตัวและส่วนรวม มีการจัดแบ่งกลุ่มตามความสนใจของแต่ละคน เช่น ชุมนุมลูกเสือ เยาวชน ซึ่งเน้นหนักในด้านจรรยาและสปีริตต่าง ๆ ชุมนุมทางด้านวิชาการ เช่น ชุมนุมฝรั่งเศส ชุมนุมสังคมศึกษา ชุมนุมคณิตศาสตร์ และชุมนุมอื่น ๆ เช่น ชุมนุมพวกสะสมของเก่า แสตมป์ ศิลปะทัศนกรรมและชุมนุมเดินรำ เป็นต้น

ชุมนุมดังกล่าว ช่วยให้บิดามารดาและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนได้โดยการเข้ามาชม หรือให้คำแนะนำด้านเทคนิคต่าง ๆ หรือมาร่วมในการจัดนิทรรศการและอื่น ๆ

สถานักเรียน

เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กนักเรียนออกมาเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ องค์การหรือสถานักเรียน จะเข้ามาบริหารโรงเรียนภายใต้กฎธรรมนุญของโรงเรียนเป็นฝ่ายบัญญัติกฎเกณฑ์และระเบียบการที่ใช้บังคับนักเรียน และเป็นผู้ตัดสินนโยบายบางอย่าง รวมทั้งการให้บริการแก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ ด้วย

สถานักเรียนมีหน้าที่ดังนี้คือ

1. วางแผนและดำเนินการการเลือกตั้งในโรงเรียน
2. ก่อตั้งและดำเนินการโฆษณาหรือการปรับปรุงโรงเรียนและชุมชน
3. ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องนโยบายของการศึกษา
4. จัดพิมพ์คู่มือนักเรียน
5. จัดการอภิปรายในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับงานของนักเรียน
6. ให้ความอุปถัมภ์ในกิจกรรมต่าง ๆ
7. ตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมการดำเนินกิจการพิเศษบางอย่าง

สถานักเรียนที่ดีนั้นนับได้ว่าเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนมาก จะกระตุ้นให้นักเรียนหันมาให้ความสนใจโดยตรงในความเป็นนักเรียนและโรงเรียนมากขึ้น และสอนให้นักเรียนเข้าใจในความหมายของสังคมและกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งผลงานของสถานักเรียนนั้นจะเป็นที่ชื่นชอบของพ่อแม่และสมาชิกของสังคมมากที่สุด หนังสือพิมพ์ก็มักลงข่าวเผยแพร่กิจกรรมของสถานักเรียนเสมอ และจะเป็นที่สนใจของสังคมมาก ซึ่งผู้ที่ติดตามข่าวอยู่เสมอ จะประทับใจในความสามารถ ซึ่งการแสดงออกและความคิดเห็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจของนักเรียน

โครงการสมัชชาโรงเรียน

โครงการสมัชชาโรงเรียนเป็นประโยชน์อย่างมากในการพัฒนาเอกภาพของโรงเรียน และในการกระตุ้นสปีริตแก่โรงเรียน ให้อิทธิพลแก่ความคิดของชุมชน ตลอดจนเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไปในตัวด้วย จะสามารถทำให้นักเรียนมีประสบการณ์มากขึ้น และได้รับผลดีจากการมีส่วนร่วมพอสมควร กิจกรรมของโครงการเช่นนี้อาจประกอบด้วย ละครที่แต่งขึ้นโดยนักเรียน การอภิปรายงานแสดงหัตถกรรม นิทรรศการต่าง ๆ โต้เวทีในญัตติที่เกี่ยวกับนักเรียน งานแสดงดนตรี ภาพเขียน แข่งรถ และปาฐกถาโดยวิทยากรนอกโรงเรียน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

ความกระตือรือร้นของนักเรียนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้ จะทำให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมด้วย เมื่อลูก ๆ นำเรื่องราวเหล่านี้มาเล่าให้พ่อแม่ฟัง ซึ่งพ่อแม่ได้เรียนรู้และเข้าใจระบบการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ จากลูกหลานได้ดียิ่งขึ้น และจะนำไปสู่ความซาบซึ้งในจุดประสงค์ของการศึกษาในที่สุดได้

การจัดองค์การในชั้นเรียน

การจัดองค์การในชั้นเรียน จะพบได้ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จะมีน้อยมากในระดับประถม แต่ละชั้นเรียนจะเลือกคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อจัดตั้งโครงการขึ้น งานเหล่านี้จะได้รับคำแนะนำและช่วยเหลือโดยผู้ปกครอง ซึ่งอาจได้รับการแต่งตั้งมาจากอาจารย์ใหญ่ หรือได้รับการเลือกมาจากนักเรียนในชั้นเรียน นักเรียนที่ได้รับคัดเลือกจะดำเนินการบางอย่าง เช่น โครงการสมัชชาโรงเรียน การจัดทัศนศึกษาประจำปี การแข่งรถ กีฬา เดินร่ำ งานสังสรรค์ และงานหนังสือพิมพ์ รวมทั้งกิจกรรมการให้บริการต่าง ๆ ภายในขอบเขตที่จำกัดพอสมควร ซึ่งโครงการนี้จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนพัฒนาตัวเองมากขึ้น และจะส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตนยิ่งขึ้น และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีเพื่อนฝูงในสังคมมากขึ้น

การจัดทำสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของนักเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนมาก และโรงเรียนประถมศึกษาบางแห่งมีการจัดทำสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น วารสาร หนังสือรายปี คู่มือ นิตยสาร และจุลสารต่าง ๆ สำหรับนักเรียน กิจกรรมทางด้านหนังสือพิมพ์เหล่านี้ช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการรวบรวมและเขียนข่าวเสนอหัวข้อปัญหาต่าง ๆ และควบคุมธุรกิจต่าง ๆ หนังสือพิมพ์บางฉบับสะท้อนภาพของชีวิตประจำวันในโรงเรียน กิจกรรมของชั้นเรียน หรือผู้ที่ได้คะแนนดีเด่นในการศึกษา เหตุการณ์นอกเหนือหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เหตุการณ์ในชุมชนที่มาเกี่ยวข้องกับโรงเรียนของสมาคมศิษย์เก่าและความคิดเห็นของนักเรียนต่อปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน

บิดามารดาและผู้ปกครองส่วนใหญ่จะอ่านสิ่งพิมพ์เหล่านี้ที่เด็กนักเรียนนำกลับไปบ้าน

และสนใจในหัวข้อต่าง ๆ เป็นต้นว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโรงเรียน สิ่งของเด็กนักเรียนทำในชั้นเรียน จำนวนนักเรียนดีเด่น หรือคำอธิบายในเรื่องการบริการสุขภาพ การแนะแนว และอื่น ๆ ศิษย์เก่าเป็นจำนวนมากยังให้ความสนใจกับข่าวที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเดิมของตัวเองเช่นเดียวกับครู คณะกรรมการโรงเรียน และผู้บริหารงานให้ความสนใจกับหนังสือพิมพ์นี้อย่างมาก

หนังสือรายปีและรายครึ่งปี โดยทั่วไปจัดพิมพ์โดยนักเรียนที่อยู่ชั้นปีสุดท้าย ภายในเล่มประกอบด้วยรูปของผู้ที่จะจบการศึกษา ผู้อุปถัมภ์หนังสือ คณะกรรมการผู้บริหารโรงเรียน และองค์การของนักเรียน นอกจากนี้ก็ยังมีปฏิทินที่แสดงให้เห็นเหตุการณ์เด่น ๆ และสำคัญของโรงเรียน นักเรียนที่อยู่ชั้นปีสุดท้ายส่วนใหญ่มักถูกบังคับให้ซื้อหนังสือนี้เพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในการจัดทำหนังสือ อย่างไรก็ตามแม้ว่าหนังสือนี้จะเป็นประโยชน์อยู่บ้างก็ตาม แต่ก็ยังเป็นที่ยังใจกันอยู่ว่า หนังสือนี้มีคุณค่าทางการประชาสัมพันธ์พอหรือไม่ ในขณะที่หลักสูตรการเรียนก็ต้องถูกจำกัด และหนังสือนี้ก็อ่านกันในช่วงระยะเวลาอันสั้น

คู่มือมักเป็นที่รวบรวมและเรียบเรียงบทความโดยนักเรียนที่อยู่ชั้นปีสุดท้าย ประกอบด้วยรายละเอียดต่าง ๆ เช่น กฎข้อบังคับของโรงเรียน ประเพณีต่าง ๆ ของโรงเรียน คำแนะนำเรื่องสุขภาพ กิจกรรมของนักเรียน เรื่องของความดีความชอบและรางวัลต่าง ๆ เพลงประจำโรงเรียน หลักสูตรที่เปิดสอน เงื่อนไขในการสำเร็จการศึกษา และอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนและผู้ปกครองในการที่จะได้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ ของโรงเรียน และจะช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจในระบบการศึกษาดีขึ้น

นิตยสารและวารสารจะพิมพ์ในโรงเรียนใหญ่ ๆ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น จุดประสงค์ก็เพื่อส่งเสริมด้านวรรณศิลป์ และส่งเสริมการเขียนให้เป็นที่แพร่หลาย แม้ว่าหนังสือเหล่านี้จะมีเนื้อหาสาระน้อย แต่ก็ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในผลงานที่เขาทำขึ้นภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ได้ดีทีเดียว หนังสือพวกนี้จะประกอบด้วยโคลงของเด็ก และเรื่องสั้นสำหรับเด็ก ๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็ก ๆ ได้เข้าใจในคุณค่าของศิลป์ได้ดีมากประการหนึ่ง ซึ่งทำให้เขาสนใจและสนุกสนานไปกับเนื้อหาสาระที่ดี

การหาโฆษณา

การขอความช่วยเหลือในการโฆษณา และการซื้อสินค้า หรือสิ่งของที่นักเรียนจัดทำขึ้นเป็นเรื่องปกติธรรมดาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จะมีการโฆษณาตีพิมพ์ในโปรแกรมของการแสดงต่าง ๆ หรือในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และหนังสือรายปี เงินที่ได้ก็จะนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ และนำผลกำไรมาช่วยกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น การจัดท่องเที่ยวของโรงเรียน เป็นต้น

โรงเรียนที่อนุญาตให้เด็กนักเรียนไปหาโฆษณาตามร้านค้าต่าง ๆ จะต้องคอยตักเตือนให้เด็กอยู่ในขอบเขตที่ดี ไม่ไปรบกวนชุมชน วิธีที่ดีที่สุดคือการห้ามเด็กและจำกัดการขายให้อยู่ในขอบเขตของโรงเรียนเท่านั้น

การเพิกเฉยในการเรียน

นอกจากงานมหรสปในสังคมแล้ว ยังมีกิจกรรมในชั้นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนอกหลักสูตร ที่ทำให้นักเรียนต้องละทิ้งบทเรียนในกิจกรรมบางอย่างหลังจากได้รับประทานอาหารค่ำแล้ว เด็กต้องกลับไปโรงเรียนเพื่อซักซ้อมในกิจกรรมและงานแสดงทำให้เวลาที่ต้องเล่าเรียนหนังสือต้องลดลง

บิดามารดาและผู้ปกครองเด็กนักเรียนจะมีความวิตกกังวลอย่างมากเมื่อผลการเรียนของเด็กต่ำลงจากเดิม แม้ว่าผู้ปกครองจะเข้าใจและเห็นคุณค่าของกิจกรรมต่าง ๆ แต่ก็อาจจะต้องระงับการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของลูกหลานของตนบางกิจกรรม หรืออาจขอร้องให้ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมที่มีตารางเวลาแน่นอน หรืออาจขอร้องให้ผู้อุปถัมภ์การจัดกิจกรรมงดการอุปถัมภ์กิจกรรมที่ต้องทำนอกเหนือเวลาเรียน

พิธีรับประกาศนียบัตร

พิธีรับประกาศนียบัตร จะจัดขึ้นเพื่อนักเรียนปีสุดท้ายของโรงเรียน พิธีดังกล่าวประกอบด้วยการให้โอวาทของประธาน การกล่าวสุนทรพจน์ของสมาชิกที่สำคัญ ๆ บางคนและผู้กล่าวคำอวยพร ซึ่งอาจเป็นอาจารย์ใหญ่หรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงของวงการการศึกษา มีการมอบรางวัลแก่ผู้เรียนดี และการแจกประกาศนียบัตร และอาจมีการพูดถึงผลงานของโรงเรียนในรอบปีที่ผ่านมา สิ่งที่ต้องแก้ไขปรับปรุง และปัญหาต่าง ๆ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การปฏิบัติตัวของนักเรียน

การปฏิบัติตัวของนักเรียนมีอิทธิพลอย่างมากต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในชุมชน การที่นักเรียนมีความประพฤติดี มารยาทเรียบร้อยจะนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน และจะทำให้ประชาชนในชุมชนมีความสนใจและพึงพอใจเป็นอย่างมาก แต่ถ้านักเรียนมีความประพฤติไม่ดี ชอบก่อเรื่องวุ่นวายอยู่เสมอ ก็จะเป็นที่ตำหนิติเตียน และทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียง ฉะนั้นโรงเรียนจะต้องควบคุมและแนะนำ ตลอดจนสั่งสอนให้เด็กนักเรียนรู้จักประพฤติตนเป็นคนดี และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

การเผยแพร่โครงการ

คนส่วนมากที่สนใจในกิจกรรมของนักเรียน ต่างเห็นความสำคัญของการเผยแพร่โครงการ โดยการที่นักเรียนรวบรวมโครงการต่าง ๆ และการเผยแพร่โครงการคือตารางหรือหมายกำหนดการที่ประกาศข่าวใหม่ ๆ ของโครงการของนักเรียน เพื่อให้สาธารณชนได้ทราบและหันมาให้ความสนใจมากขึ้น อาจจัดทำขึ้นในลักษณะต่าง ๆ กันแล้วแต่กิจกรรม เช่น

1. เผยแพร่ข่าวโดยตรงแก่ชุมชนหรือโซวภาพต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องราวในกิจกรรมนั้น ๆ
2. หนังสือพิมพ์ของโรงเรียนที่จัดทำขึ้นเพื่อโครงการที่แน่นอน ทำให้ผู้ที่มาชมงานเกิดความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของโครงการนั้น ๆ
3. จัดทำปฏิทินกิจกรรมโดยส่งทางไปรษณีย์ หรือจัดพิมพ์ในหนังสือพิมพ์
4. จัดงานนิทรรศการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจ
5. แสดงเหตุการณ์สำคัญ ๆ ของโรงเรียน
6. เชิญพ่อแม่และผู้สนใจเข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
7. เชิญกลุ่มผู้นำและข้าราชการในชุมชนมาร่วมกิจกรรม
8. จัดพิมพ์เอกสารให้รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการทั้งหมด หรือบางส่วนแจกจ่าย
9. จัดทำเอกสารอธิบายงานของเด็กที่แตกต่างกัน
10. ให้เด็กพูดต่อหน้าสาธารณชนถึงทัศนคติและงานในกิจกรรม
11. จัดทำรายงานให้ศิษย์เก่าทราบ และเชื้อเชิญศิษย์เก่ามาร่วมกิจกรรมด้วย
12. จัดพิมพ์โปสเตอร์โฆษณากิจกรรมของโรงเรียน
13. ประกาศรายการกิจกรรมของโรงเรียนทางสถานีวิทยุ

3. กิจกรรมที่ทำให้โรงเรียนชุมชนก้าวหน้า

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์และอุดมการณ์ที่เป็นนามธรรม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสภาพความเป็นจริง ผู้บริหาร ครู และสมาชิกในชุมชนต้องร่วมกันพิจารณาถึงบทบาทของโรงเรียน เพื่อช่วยแก้ปัญหาของชุมชน ตลอดจนหลักสูตรที่โรงเรียนจัดขึ้นในโรงเรียนอีกด้วย ฉะนั้น การที่โรงเรียนชุมชนจะดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายได้ต้องอาศัยกิจกรรมหลายอย่าง ดังที่บำเพ็ญ วงศ์ศรีแก้ว (2527 : 272) ได้อธิบายไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. ผู้นำของโรงเรียน เป็นผู้ที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้โรงเรียนพัฒนา ผู้นำโรงเรียนต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1.1 มีความสนใจต่อการพัฒนาโรงเรียน และสามารถกระตุ้นให้ผู้มีความเกี่ยวข้อง ผู้ที่อยู่ได้บังคับบัญชา ครู ประชาชนทั่วไป ให้เกิดความสนใจ กระตือรือร้นที่จะพัฒนาโรงเรียน และผู้นำจะต้องมีความสามารถประสานงานกับผู้บริหารระดับสูงให้มีความสนใจงานเกี่ยวกับชุมชนด้วย

1.2 มีความสามารถกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดแรงจูงใจในการทำงานตามนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.3 มีความรอบรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในชุมชน ที่มีผลต่อการทำให้โรงเรียนเจริญก้าวหน้า

2. ครูครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะช่วยให้โรงเรียนมีการพัฒนา กล่าวคือ นอก จากสอนหนังสือแล้ว ครูควรกระทำหน้าที่ต่อไปด้วย
 - 2.1 ช่วยประสานงาน ให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ
 - 2.2 สอนให้นักเรียนตระหนักในความรับผิดชอบต่อการปรับปรุงชุมชนของตน
 - 2.3 เน้นให้นักเรียนรู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์
 - 2.4 ครูต้องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่มีในชุมชนนั้น เพื่อจะได้ เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพของชุมชน
 - 2.5 เป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือกลุ่มต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ ของชุมชน
3. ผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ ผู้นำอย่างไม่เป็นทางการมีความสำคัญมากรองมาจาก ผู้นำโรงเรียน เพราะอยู่ในฐานะสำคัญที่มีส่วนช่วยให้โรงเรียนพัฒนา เช่น เป็นผู้ช่วยประสานงาน ระหว่างโรงเรียนกับบ้านหรือกลุ่มต่าง ๆ ผู้นำอย่างไม่เป็นทางการควรจะมีคุณสมบัติเหมือนกับ ผู้นำโรงเรียนดังกล่าวมาแล้ว และผู้นำเหล่านี้จะทำงานได้ผลดียิ่งขึ้น หากได้มีการอบรมหลักสูตร การเป็นผู้นำท้องถิ่น
4. องค์กรชุมชน โรงเรียนชุมชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการดำเนินการจัดตั้ง องค์กรต่าง ๆ ของชุมชน ทั้งนี้เพราะองค์กรที่ก่อตั้งในชุมชนนั้น มีผลต่อความเจริญก้าวหน้า ของโรงเรียนและชุมชน ดังนี้
 - 4.1 องค์กรชุมชนจะเป็นศูนย์กลางในการให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ
 - 4.2 องค์กรชุมชนจะเป็นกั้นชนระหว่างโรงเรียนกับผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ ไม่ให้มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น
 - 4.3 องค์กรชุมชนเกิดขึ้นและดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง โดยการรวมกลุ่ม ของประชาชนภายใต้การทำของผู้นำที่ประชาชนเลือกตั้งขึ้นมา ดังนั้น การขอความร่วมมือ ความช่วยเหลือในกิจกรรมต่าง ๆ จึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี
5. พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของประชาชนมีต่อการพัฒนาด้าน อื่น ๆ กล่าวคือ ประชาชนจะสนใจพัฒนาตนเอง ชุมชนหรือโรงเรียนก็ต่อเมื่อเขามีฐานะทาง เศรษฐกิจที่ดีพอ
6. ความร่วมมือของหน่วยงานของรัฐบาล โรงเรียนชุมชนจะเจริญก้าวหน้า ถ้าได้ รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลทั้งภายในและภายนอกชุมชนนั้น ๆ ตลอดจน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลด้วย

สรุปการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนไม่ใช่แต่ว่ามีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะการสอนภายในโรงเรียนเท่านั้น แต่โรงเรียนยังต้องรับผิดชอบและมีหน้าที่ต่อการศึกษาของประชาชนในชุมชน โรงเรียนจึงต้องร่วมมือร่วมใจกับชุมชน ดำเนินงานเพื่อให้การศึกษาเข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนทุกคนในชุมชน โรงเรียนจะต้องมีความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าของชุมชนนั้น ๆ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชุมชน และสามารถดำรงชีวิตในชุมชนอย่างมีความสุข

ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากรของโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในชุมชนนั้น ต้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี เพื่อโรงเรียนและประชาชนจะได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

ในปัจจุบันการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดโครงการต่าง ๆ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อสถาบันการศึกษา การที่โรงเรียนหาวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนได้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของโรงเรียน การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน และเกิดความรู้สึกว่าโรงเรียนคือโรงเรียนของเรา เป็นสถานที่ที่เขามีส่วนเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียนดังกล่าวเป็นวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของฝ่ายประชาสัมพันธ์โรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนทุกคน เมื่อชุมชนเกิดความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียน โรงเรียนย่อมจะได้รับความร่วมมือจากชุมชนทั้งทางด้านวัตถุ การเสียสละแรงงาน เวลา และความคิด ซึ่งมีส่วนช่วยให้ปัญหาและความเข้าใจผิดระหว่างโรงเรียนและชุมชนลดน้อยลง

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น สามารถทำได้หลายวิธี โรงเรียนจะต้องพิจารณาคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุด และจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนนั้นดี ตลอดจนเข้าใจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของชุมชนเป็นอย่างดี โดยการรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์

ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน และชุมชนมีส่วนสำคัญให้การพัฒนาท้องถิ่นในประเทศเจริญก้าวหน้าไปด้วย